

Handleiding modeldocumenten BAG 2024

Project duidelijke overheidscommunicatie

De VNG is een project Duidelijke Overheidscommunicatie gestart. Met dit project wil de VNG begrijpelijke taal in de communicatie van gemeenten bevorderen. Tegen die achtergrond heeft de VNG al 47 modelbrieven herschreven. Een volgend onderdeel van het project is het omzetten van een aantal modelverordeningen in voor iedereen begrijpelijke taal.

De eerste verordening die onder handen is genomen is de Verordening naamgeving en nummering uit 2018. Deze is omgezet in een Modelverordening straatnamen en huisnummers 2024. Ook de modeldocumenten die horen bij deze verordening heeft de VNG herschreven in sterk vereenvoudigde taal zonder af te doen aan de inhoud. Bewoners en organisaties krijgen namelijk vooral te maken met de besluiten die het college van burgemeester en wethouders nemen op basis van de verordening.

Inhoud handleiding modeldocumenten

Deze handleiding staat stil bij die onderdelen van de nieuwe modeldocumenten die nog een keuze van gemeenten vragen of waar een nadere toelichting gewenst is voor de ambtenaren die de besluiten voorbereiden. Het gaat dus om informatie die niet belangrijk is voor bewoners en organisaties en daarom niet hoeft te worden opgenomen in de toelichting bij de besluiten zelf. Hieronder is voor elk van de modeldocumenten een korte toelichting opgenomen.

Algemene opmerkingen bij alle modelbesluiten

De modellen gaan ervan uit dat de gemeenteraad zijn bevoegdheden op basis van artikel 6 van de Wet BAG overdraagt aan het college. Deze overdracht is vastgelegd in de Model Verordening straatnamen en huisnummers. Als de gemeenteraad deze bevoegdheden niet overdraagt, moet de verwijzing naar de verordening in de aanhef worden verwijderd. In dat geval neemt de gemeenteraad zelf het besluit. De gemeente past dan de aanhef en ondertekening van het besluit aan.

In de documenten wordt de datum opgenomen waarop het besluit door het college of de daartoe gemandateerde ambtenaar is genomen. Als besluitdatum kan geen verwijzing worden opgenomen als “datum van de verleende vergunning”. Voor de ondertekening van besluiten kan de gemeente de wijze van ondertekenen kiezen die op basis van de geldende regelgeving is vastgesteld binnen de eigen organisatie.

Model Besluit tot het vaststellen van nummeraanduidingen

In het besluit tot het vaststellen of intrekken van nummeraanduidingen worden alleen de toegekende of ingetrokken adressen opgenomen. Om onnodige werkzaamheden en onduidelijkheid in relatie tot de situatietekening te voorkomen, worden in het besluit geen aanduidingen van de verdieping opgenomen. Gemeenten nemen geen besluiten over postcodes. Deze bevoegdheid berust bij PostNL. In het besluit worden dan ook geen postcodes opgenomen. Ook gegevens als gebruiksdoel of typering van het object blijven achterwege. Persoonsgegevens van bewoners en organisaties horen evenmin in het besluit thuis. Er is namelijk sprake van een objectgebonden besluit. Het besluit wordt als bijlage bij een begeleidende brief of mail aan de belanghebbende gevoegd. Belanghebbende zijn in elk geval de initiatiefnemer van de aanvraag van een vergunning bij vergunningverlening of de aanvrager / eigenaar als er een verzoek tot huisnummering is gedaan. Eventueel kan in de begeleidende brief worden aangegeven dat andere, niet direct belanghebbenden, via de eigenaar geïnformeerd moeten worden. Ook kan in het begeleidend schrijven de aanleiding voor het besluit worden opgenomen.

In een bijlage bij het besluit zit een situatietekening, waarop is te zien aan welke objecten de nummeraanduiding is gegeven. Deze objecten staan bij voorkeur op een grote kaart, zoals een kaart met schaal 1:1000 of 1:2000. Als het gaat om gestapelde bouw of een groot bouwwerk, wordt ook een schets toegevoegd. Deze schets laat zien waar het verblijfsobject zich binnen het pand bevindt.

Alleen tegen het toekennen van een straatnaam, huisnummer, het vastleggen van een ligplaats, standplaats of woonplaats kan volgens de rechtspraak (zie ABRvS 23-01-2013, ECLI:NL:RVS:2013:BY9258) geen bezwaar worden gemaakt of beroep worden ingesteld bij de rechter op grond van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

Het gaat om een administratieve wijziging die niet gericht is op een inwoner. Als er sprake is van de plicht om op het eigen pand een opgehangen bord te accepteren (gedoogplicht), zoals facultatief in het besluit is opgenomen, is wel bezwaar en beroep mogelijk. Inwoners die betrokken zijn kunnen dan wel bezwaar maken en in beroep gaan. In het besluit moet dan ook worden vermeld dat dit mogelijk is. Dit kan door het toevoegen van een zogenaamde 'rechtsmiddelenclausule'. Die clausule legt aan inwoners uit dat er bezwaar en beroep mogelijk is.

Model Besluit tot het vaststellen van openbare ruimten

Op de plattegrond die behoort bij het besluit is de exacte ligging van de openbare ruimten opgenomen. Daarom heeft het de voorkeur dat de ligging wordt weergegeven als een gebied (vlak) dat hoort bij de openbare ruimte. Het is ook toegestaan de ligging weer te geven als een lijn op de kaart. Dan is het alleen minder eenvoudig om vast te stellen bij welke openbare ruimte een object hoort dat van een huisnummer moet worden voorzien.

Model besluiten tot vaststellen van standplaatsen en ligplaatsen

Het vaststellen van een standplaats of ligplaats en het toekennen van een nummeraanduiding zijn twee verschillende besluiten, maar ze horen wel bij elkaar. Gemeenten kunnen ervoor kiezen om twee aparte besluiten te nemen of deze samen te voegen tot één besluit. In dit model wordt uitgegaan van één gecombineerd besluit. Als een gemeente liever aparte besluiten wil nemen, kunnen de stukken over het toekennen van nummeraanduidingen (die tussen rechte haken staan) uit het besluit worden gehaald.

Bij het besluit tot het vaststellen van een standplaats of ligplaats is altijd een situatietekening opgenomen. Het is wenselijk deze begrenzing ook in een digitaal kaartbestand op te nemen. Dit bestand kan dan worden gebruikt voor het bijwerken van de registratie. In de situatietekening van een ligplaats wordt ook rekening gehouden met de delen van de wal die tot de ligplaats behoren.

Model besluit tot het vaststellen van woonplaatsen

Bij het besluit tot het vaststellen van een woonplaats is altijd een situatietekening opgenomen. Het is wenselijk deze begrenzing ook in een digitaal kaartbestand op te nemen. Dit bestand kan dan worden gebruikt voor het bijwerken van de registratie.

Model ambtelijke verklaring

De ambtelijke verklaring Wet BAG beschrijft wat de ambtenaar wil wijzigen en waarom hij of zij deze verklaring opstelt. Aanbevolen wordt om in de verklaring ook altijd de bron van de wijziging aan te geven (zoals op basis van luchtfotosignalering, op basis van signalen vanuit de WOZ en op basis van een bouwtekening met nummer xx). De inhoud van de verklaring kan verschillen, afhankelijk van het type object waar het over gaat en de reden waarom wijziging nodig is. Hieronder zijn voorbeelden van vaker voorkomende situaties opgenomen. Het aantal mogelijke situaties is niet beperkt tot deze opsomming.

ONDERBOUWING VAN EEN WIJZIGING ZONDER BRONDOCUMENT

De ambtelijke verklaring kan ook gebruikt worden om een wijziging door te voeren waarvoor geen brondocument beschikbaar is. Denk bijvoorbeeld aan een aanpassing van de oppervlakte van een verblijfsobject (of de afmetingen van een pand) door een aanbouw of opbouw. In de verklaring kan dan bijvoorbeeld staan: "*dat de afmetingen van het pand met de identificatiecode [code] moeten worden aangepast volgens de bijgevoegde meetresultaten*" of "*dat door een [aانبouw OF opbouw] de oppervlakte van het verblijfsobject met de identificatiecode [code] is vergroot en na meting van de [aانبouw OF opbouw] nu [(invullen aantal m2)] m2 bedraagt*". Om de verklaring duidelijker te maken, kunnen ook de adressen van de verblijfsobjecten worden toegevoegd. Overigens kan de ambtelijke verklaring ook worden gebruikt om een gegeven aan te passen als er meer nauwkeurige informatie beschikbaar is gekomen (zoals een meer nauwkeurige oppervlakte). Het gaat hier om een situatie waarbij er eigenlijk geen sprake is van een feitelijke wijziging en evenmin van een correctie.

INVOERFOUTEN

Een situatie waarbij een ambtenaar een verklaring afgeeft, is wanneer een fout in de registratie moet worden verbeterd. Dit is bijvoorbeeld een typfout in de naam van een openbare ruimte of de oppervlakte van een verblijfsobject. In de verklaring wordt dan aangegeven: "*dat de in de basisregistratie adressen en gebouwen*

opgenomen naam van de openbare ruimte met de identificatiecode [code] ten onrechte in de registratie is opgenomen als [foute naam van de openbare ruimte], terwijl uit raadpleging van het daaraan ten grondslag liggende brondocument [brondocumentnummer] blijkt dat de naam van de openbare ruimte moet worden opgenomen als [goede naam van de openbare ruimte] en deze naam daarom op grond van deze verklaring zal worden gewijzigd".

Een ander voorbeeld van zo'n verklaring is wanneer er een fout is gemaakt in de grootte van een gebouw die in de registratie staat. In de verklaring kan dan staan: *"dat de in de basisregistratie adressen en gebouwen opgenomen oppervlakte van het verblijfsobject met de identificatiecode [code] ten onrechte in de registratie is opgenomen als [foute oppervlakte] m2, terwijl uit raadpleging van het daaraan ten grondslag liggende brondocument [brondocumentnummer] blijkt dat de oppervlakte van het verblijfsobject moet worden opgenomen als [goede oppervlakte] m2 en deze oppervlakte daarom op grond van deze verklaring zal worden gewijzigd."*

STATUSWIJZIGINGEN

Een ambtelijke verklaring op basis van de Wet BAG kan ook gebruikt worden om de status van een object te veranderen wanneer uit de werkelijke situatie blijkt dat er een wijziging nodig is. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de bouw van een pand is gestart zonder dat hiervan melding is gedaan. In zo'n situatie kan de verklaring als volgt zijn: *"dat [het navolgende pand OF de navolgende panden] in aanbouw [is OF zijn] genomen en dat daarom daaraan de status 'Bouw gestart' wordt toegekend:"*. Dit wordt vervolgens aangevuld met een overzicht waarin in ieder geval de unieke identificatiecode van het pand of de panden wordt opgenomen. Om de verklaring duidelijker te maken, kunnen ook de adressen van de verblijfsobjecten in deze panden worden toegevoegd. Om statuswijzigingen te onderbouwen hoeft er overigens niet altijd een ambtelijke verklaring te worden opgesteld, maar kunnen ook meldingen (zoals mailtjes of andersoortige documenten) of statuswijzigingen vanuit het DSO als brondocument gebruikt worden.

NIET-UITGEVOERDE BOUWPLANNEN

Als een vergunninghouder geen verklaring naar de gemeente stuurt waarin hij aangeeft af te zien van de bouw van een pand, maar het duidelijk is dat het bouwplan niet meer wordt uitgevoerd, kan de gemeente zelf een ambtelijke verklaring als brondocument opstellen. Dit kan gebeuren als inmiddels een ander bouwplan op dezelfde plek is gestart of uitgevoerd of als wanneer er gestart is met het bouwen van een ander bouwwerk maar ook als de verleende vergunning al heel oud is en bekend is dat het vergunde object niet meer gebouwd gaat worden. Ook

als de vergunninghouder de gemeente telefonisch laat weten dat hij de vergunning niet gaat gebruiken, kan dit in de verklaring worden opgenomen. In de verklaring kan dan bijvoorbeeld staan: “*dat [het navolgende pand OF de navolgende panden] [(en de daarbinnen gelegen verblijfsobject(en)) niet [zal OF zullen] worden gerealiseerd en dat daaraan de status ‘Niet gerealiseerd pand’ [(en ‘Niet gerealiseerd verblijfsobject’)] wordt toegekend:*”. Na deze verklaring volgt dan een opsomming van de betrokken unieke identificatiecodes. Indien mogelijk wordt voor de herleidbaarheid ook het nummer van de oorspronkelijke vergunning vermeld. Om de verklaring duidelijker te maken, kunnen de adressen van de verblijfsobjecten aan de verklaring worden toegevoegd.

OBJECTEN BUITEN GEBRUIK OF GESLOOPT

Op dezelfde manier kan een ambtelijke verklaring worden gebruikt als panden of objecten buiten gebruik worden gesteld of gesloopt. In dat geval worden in de verklaring de statussen ‘Pand buiten gebruik’ of ‘Pand gesloopt’ en ‘Verblijfsobject buiten gebruik’ en ‘Verblijfsobject ingetrokken’ toegekend.

VERWIJDEREN AANDUIDING "GECONSTATEERD"

Wanneer een object in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) wordt opgenomen op basis van een waarneming, krijgt het de status ‘geconstateerd’. Dit staat in artikel 19, vierde lid, onder a van de Wet BAG. Wanneer de gegevens van zo’n object bijgewerkt moeten worden, kan daarvoor een ambtelijke verklaring worden gebruikt. Deze verklaring kan ook worden gebruikt om de status ‘geconstateerd’ te verwijderen. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer blijkt dat een pand is gebouwd zonder vergunning, maar wel volgens de regels van vergunningsvrije bouw. In de verklaring kan dan staan: “*dat de in de basisregistratie adressen en gebouwen opgenomen aanduiding van een geconstateerd object bij het pand met de identificatiecode [code] niet langer van toepassing is en deze aantekening daarom kan worden verwijderd, omdat uit onderzoek is gebleken dat het betreffende object is ontstaan zonder dat hiervoor een regulier brondocument was vereist.*”. Om de aanduiding te verwijderen kan ook een verklaring/mail van een daartoe bevoegd ambtenaar (die kan bepalen of iets vergunningsvrij is of niet) als brondocument worden gebruikt.

Model Document constatering object

Het document "constatering object" bevat een beschrijving van wat de ambtenaar wil opnemen en de reden waarom deze verklaring wordt afgegeven. De inhoud van de verklaring kan verschillen, afhankelijk van het type object waar het om gaat. Over het algemeen bevat de verklaring altijd:

- een beschrijving van de plek waar het object of de naam is vastgesteld;
- het type object dat is geconstateerd (bijvoorbeeld een pand of verblijfsobject);
- de gegevens die over het geconstateerde object in de registratie moeten worden opgenomen.

Een voorbeeld van een verklaring kan zijn:

“dat op de locatie gelegen [locatieomschrijving], zoals opgenomen op bijgevoegde situatietekening, een pand is aangetroffen waarvoor een brondocument in de basisregistratie adressen en gebouwen ontbreekt, maar dat wel als zodanig ter plaatse aanwezig is en waarvoor op grond van de nu bekende informatie de volgende gegevens in de registratie zullen worden opgenomen:

Geometrie volgens de bijlage

Oorspronkelijk bouwjaar: [geschat bouwjaar]

Status [juiste status van het pand]”.

Als een object is opgenomen op basis van dit document, krijgt het op grond van artikel 19, vierde lid, onder a, van de Wet BAG de status 'geconstateerd'.

De “ambtelijke verklaring” kan worden gebruikt om de gegevens van dit geconstateerde object bij te houden.

Model mandaatbesluit

In dit modelbesluit zijn twee varianten uitgewerkt:

- *Variant 1:* (Opname in bevoegdhedenregister): Deze variant is geschikt voor gemeenten die mandaten vastleggen in een register dat vaak deel uitmaakt van een algemeen gemeentelijk mandaatbesluit. Hierin staan vaak ook regels over wat te doen als de persoon met het mandaat er niet is en hoe documenten moeten worden ondertekend.
- *Variant 2: Volledig mandaatbesluit:* Deze variant is bedoeld voor gemeenten die mandaten via afzonderlijke besluiten regelen. Vaak bestaan in dat geval al algemene regels voor het geven van mandaten. Deze zijn niet in dit modelbesluit opgenomen.

Uitgewerkt is hoe bepaalde bevoegdheden uit de Wet BAG, die oorspronkelijk bij de gemeenteraad liggen, kunnen worden overgedragen aan ambtenaren. Dit gebeurt in

de eerste plaats via de Model Verordening straatnamen en huisnummers. In die verordening worden deze bevoegdheden van de gemeenteraad overgedragen aan het college. Gemeenten die deze verordening niet gebruiken, maar de uitvoering wel door ambtenaren willen laten doen, moeten hiervoor een speciaal delegatiebesluit door de gemeenteraad laten nemen.

Dit modelbesluit bevat mandaten voor het nemen van besluiten over straatnamen, huisnummers en het afbakenen van panden, verblijfsobjecten, standplaatsen en ligplaatsen. Het is in de praktijk niet gewoon om woonplaatsbesluiten door ambtenaren te laten nemen. Bij elk mandaat moet de gemeente ook overwegen of het mogelijk is om een ondermandaat toe te staan. De genoemde taken zijn doorgaans duidelijk en vereisen geen verdere uitleg dus ondermandaat is wel mogelijk.

Het beheren van de BAG is meer dan alleen gegevens bijhouden. Het omvat ook het onderzoeken van foutmeldingen, het jaarlijks controleren van de kwaliteit en het bijwerken van gegevens. Deze taken worden in de wet omschreven als zorgplichten voor het bestuursorgaan. Deze taken, die geen besluiten zijn, kunnen via een machtiging worden uitgevoerd door de aangewezen ambtenaren (zie artikel 10:12 van de Algemene wet bestuursrecht). Dit moet dan wel duidelijk worden uit het besluit. Het meest duidelijk is om het in de inleiding en titel te benoemen: Mandaat- en machtigingsbesluit. In dit model mandaatbesluit is ervoor gekozen deze optie niet te gebruiken, omdat gemeenten zelf deze keuze moeten maken. Als een gemeente toch van de mogelijkheid gebruik wil maken ook een machtiging te geven, kan de taak bijvoorbeeld aan een beheerder worden gegeven, of aan verschillende beheerders voor verschillende onderdelen:

- a. Het beheren van de basisregistratie van adressen en gebouwen, zoals beschreven in artikel 2 van de Wet BAG. Dit gebeurt volgens de regels uit de Wet BAG, het Besluit BAG en de Regeling BAG.
- b. Zorgen dat de brondocumenten, die de basis vormen voor de gegevens in de registratie, permanent worden bewaard, zoals vereist in artikel 13 van de Wet basisregistratie adressen en gebouwen.
- c. Ervoor zorgen dat de basisregistratie van adressen en gebouwen goed toegankelijk, functionerend en beveiligd blijft, zoals beschreven in artikel 14 van de Wet BAG.

d. Het onderhouden van het berichtenverkeer met de Landelijke Voorziening van de basisregistratie adressen en gebouwen, zoals vermeld in artikel 31 van de Wet BAG.

e. Het geven van inzage in de basisregistratie en het verstrekken van de gegevens uit de registratie aan iedereen die daarom vraagt, volgens artikel 32, eerste lid, onder a, van de Wet BAG.

f. Het ontvangen, doorsturen en afhandelen van meldingen (artikel 37) en verzoeken (artikel 38), inclusief de verwerking zoals beschreven in de artikelen 31, 39, 40 en 41 van de Wet BAG.

g. Het jaarlijks controleren van de inrichting, werking en gegevensverwerking van de basisregistratie. De resultaten worden in een rapport naar het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties gestuurd, zoals vereist in artikel 42 van de Wet BAG.

Daarnaast wijst de Wet BAG op meerdere plekken naar ‘aangewezen ambtenaren’. Gemeenten kunnen zelf beslissen hoe zij deze regeling vormgeven. Als een gemeente gebruik wil maken van deze mogelijkheid, zouden ze de volgende bepalingen kunnen opnemen:

1. De ambtenaar die de geometrische gegevens van panden en verblijfsobjecten vaststelt volgens artikel 8 van de Wet BAG, is aangewezen: [functie].
2. De ambtenaar die verantwoordelijk is voor het opmaken van documenten waarin constatering worden vastgelegd, zoals beschreven in artikel 10, onder b, van de Wet basisregistratie adressen en gebouwen, is aangewezen: [functie].
3. De ambtenaar die de verklaring opstelt volgens artikel 7, onder m, van het Besluit BAG, is aangewezen: [functie]

Ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor het vaststellen van de geometrische gegevens van panden en verblijfsobjecten, werken meestal op de afdeling Geo-informatie. Soms is dit de ambtenaar die de opdracht geeft voor het verzamelen van deze gegevens. Ambtenaren die brondocumenten opstellen voor constatering of verklaringen opmaken, kunnen naast de BAG-beheerder ook andere medewerkers zijn. Bijvoorbeeld, de afdeling WOZ kan merken dat een vergunningsvrije dakkapel is gebouwd, waardoor de oppervlakte van een verblijfsobject is veranderd. De WOZ-functionaris kan dan zorgen voor een brondocument die als basis wordt gebruikt om de wijziging in de BAG door te voeren. Dit geldt ook voor bepaalde wijzigingen

die door medewerkers van de afdelingen Bouw- en Woningtoezicht en Geoinformatie worden vastgesteld.